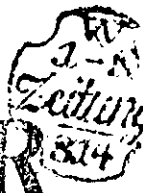

MAGYAR KURI R

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Junius 7-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

A' Párisi újságokban ilyen levél jött ki: —

„*Madrid*, Május' 12-dikén. Itt már minden tudja, hogy a' Király azon *Edictumban*, mellyet ezen hónap' 5-dikén *Valenciában* kiadott, a' maga bosszankodását igen elevenen kinyilatkoztatta a' Cortesek ellen azért, hogy azt a' just vették magoknak, hogy ő Felségétől a' tőlök készített Constitutzóra való megesküvést kívánták, a' nélkül, hogy még tsak azt is megengedték volna, hogy ő Felsége arra valami jegyzést tehessen. Ezen Edictum által ez a' Constitutzó semmivé tétetett, és azok, a' kik ezt a' magok tulajdon hasznokra fordítani iparkodni fognak, bálálra ítéltettek, és mind azok, a' kik azon fognak igyekezni, hogy az ő Felségétől való meghatalmaztatás nélkül Cortesi Gyűlést organizáljanak, az ő Felsége haragjával fenyegettetnek. Minekutánna *Ferdinandus* Király az eltökéllettségnek ezen kinyilatkoztatását megtette, azután a' minden környékekről hozzá sietett nagy emberekkel egyetemben, armádáinak vezérlo páltzáját a' maga kezébe vette. —

„Alig érkezett meg *Madridba* annak híre, a' mi *Valenciában* történt, a' *Madridi* nép azonnal rettenetes mozgásokat kezdett tenni, melly után a' Cortesek ural-

kodása tsak egy fertály órát is alig tartott. A' Régensí Tanáts' Ministerei, valamint szíotén ezen tanátsnak főbb tagjai is (mint már emítettük) fogságra vitettek: mind ezek legkissebb vérontás nélkül mentek véghez. A' lázzasztókat 'a' nép egyszerre elhagyta. Ó Felsége meghatározta, hogy új Cortes gyűléssegedelmével egy más Constitutzót fog kiadni, melyhez képest remélhetjük, hogy eddig volt Kormányozóinknak eltűnések miatt nem leszen okunk a' bánkódásra.“

Nagy Britannia.

Nelson nevű leg szebb és leg nagyobb *Linea* hajó, a' millyent valaha az *Anglusok* építettek, készen áll a' *Woolwiki* hajóépítőhelyben, és akkor fog onnét a' tenger' vizébe lehóttatni (gondolni lehet melly nagy pompával) mikor a' Felséges Szövetségesek jelen lesznek.

A' *Gotthenburgból* Angliába érkezett levelek szerint, ott Báró *Moltkét*, a' *Koppenhágai* Vámigazgatót elfogták, azért, hogy a' *Norvégiában* lévő *Dániai Keresztély* Princzel levelezett; az ő *Büch* nevű Titoknokja pedig holtig tartó fogságra ítéltetett. Sok másokat is, a' kik azolta fogattattak - el, hasonló veszedelem fenyeget.

Minekutánna az *Angliai Parlamentomnak* felső házában Lord *Greynek* *Norvé-*

giát illető javallása sok vetélkedések után visszavetett volt, annak nevezetesebb pártfogói, u. m. a' *Sussexi* Hertzeg Augustus Fridericus (a' Király' fia), a' *Glocesteri* Hertzeg Wilhelmus Fridericus (a' Király' unokaöccse) 's *Grey, Essex, Grenville, Roslin, Custon, Wentworth, Fitzwilliam, Stamhope, Laude-dale*, és *Norfolk* Hertzegek és Grófok, ilyen protestáziót adtak által a' Parlamentumnak: —

„Ők nem szenvedhetik azt meg szó nélkül, hogy Anglia ezt a' bészáráshéli tilalmat Norvégia ellen feun tartsa, azért: — Minthogy ők azt a' plánumot, a' melly szerint Norvégiát arra, hogy magát a' Svétziai Koronának alája vesse, éheztetés által akarják kényszeríteni, úgy nézik, mint a' nemzeti függetlenség' szent jussának megsértését; minthogy az, a' mi ezen dologban az ő velekedsések ellen mondatott, elegendőképpen meg nem mutatott, és minthogy a' Svétzia és Anglia között való Kötésben arra az esetre, hogyha talám a' Norvégiai nép ellent akarna állani, semmi kötelezések Anglia' részéről nem találtanak, 's Angliát e' szerint semmi igasságos ígéret nem kötelezi arra, hogy ezen ártatlan és független népnek erőszakkal való elnyomásában segedelemmel legyen; 's minthogy ők végezetre telyességgel el nem nézhetik belső keserűség nélkül azt, hogy az Angliai zászlók arra fordittassanak, hogy az a' nép, melynek barátságát Angliának ezen ország' különös politikájára nézve, megbetsúltni és megtartani kellett volna, az éhség' rettentőségeinek kitétetessék.“

Vissza érkezővén a' Svétziai Koronörökös Frantzia országból *Lübeckbe*, ilyen proklamáziót botsátott onnét a' Svétziai katonákhoz: —

„Katonák! Egy hódoltató, ki a' maga plánumaira nézve éppen olly rettenetes vala, mint azon eszközőkre nézve, mel-

lyekkel azoknak végrehajtatásokon iparkodott, azzal fenyegette Európát, hogy azt magáévá fogja tenni; a' Németh birodalom már az ő hatalma alatt sőhajtozott, Svétzia nemes szívűséggel eltökéllette magában, hogy a' Német népéknek megszabadításokon együtt fog dolgozni: hanem előbb, hogy sem a' maga katonáit idegen földre küldhette volna, bátorságossá kellett magát azon szomszéd ország ellen tenni, a' melly még akkor a' közönséges ellenség' szavára halgatott. A' ti Királyok már megkíméllette vala országoikat egy északi szövetség' felállíthatásának megakadályoztatása által attól a' szerentséltenségtől, hogy egy más birodalomnak tartományává legyen: — de tsakugyan nem tehetette annak szabadságát egészen bátorságossá különben, ha tsak a' Normannusokat (Norvégiaiakat) a' Svétziai nemzetnek barátjaivá nem tette. Nyilvánosságos Kötések állíttattak fel, mellyek által Svétzia bizonyossá tétetett a' felől, hogy Norvégia véle össze fog tsatóltatni, 's a' Dániai Király is, midőn a' *Kteli* Kötésben ezen országhoz való jussáról lemondott, szenteké és megsérthetetlenké tette ezen kötések. Valameddig, katonák! ezek a' kötések be nem telyesítetnek, nekünk addig semmi tsendességünk, familiáinknak semmi bátorságok, és az északnak semmi boldogsága nem fog lenni. —

„Katonák! Német ország megszabadult, és ti elősegítettétek az ő megszabadulását. Egy Princz (Keresztely), kire a' Normannusok' holdogsága vala bizattatva, ezeknek holdogságokat fel akarja áldozni az által, hogy a' nemzet' akaraja ellen, nem akarja telyesíteni azon Kötést, melly egyéb hasznokat, a' mellyek Dániának engedettek, elhalgatván, vissza adta ennek a' Schleswigi és Holsatziai Hertzegeket, a' mellyeken való valahai országlást, ezen Princznek őhajtani kell. Ha ő meg nem szűnik a' kötelességnek és józan okosságnak szavait a' maga fülei mellett elbótsá-

tani, ha mi abba a' szerentsétlen állapotka helyheztetődünk, hogy a' Kötések feltételeinknek 's Svétzia jussainak fegyverünk' erejek által téteünk eleget: ezen esetben jusson eszetekbe, katonák, hogy nem a' Norvégiai nemzet az, a' melly ellen mi hadakozunk, hanem csak azok a' lázasztók, a' kik őtet tsábítják; ezeket az emkereket kell nekünk megfenyítelnünk, 's azok ellen kell hadakoznunk, a' kik rajta uralkodni meg nem szűnnek. Kimélljétek meg a' tévelyedésből visszaterő polgárokat, kik azt által fogják látni, hogy Svétzia akkor, midőn ezen két országoknak öszszetsatoltatákokat kívánta, nem egyébre czéltott, hanem csak az Észak' tsendességének bátorságossá, 's a' Normannusoknak szabadokká és függetlenekké való tétetésekre. Katonák! Ugyan azon bizodalommal, mellyel benneteket ezen partokra hoztalak, mellyeket már most elhagyandók vagyunk, foglak én titeket azon ditsősséges kötelességeknek teljesítésére is elvezérelni, a' melyre titeket hazátok boldogsága hív. Tizeketteljesíteni fogjátok, minthogy Svékusok vagytok: 's az Isten meg fogja áldani ügyünket, minthogy igaz. — Költ a' mi főhadiszállásunkon *Lübeckben*, Május 21-dikén, 1814-ben. —

„Károly János.

Olasz Ország.

Május 25-dikén ilyen proklamátzió jött ki *Majlandban*: —

„Mi, Gróf *Bellegarde Henrich* 's a' többi. Ó Felsőge I-ső Ferentz Császár és Király, a' mi Felsőges Urunk olyan kegyelmes vala, hogy minket egy Május 14-dikén költ Császári kézírás által, a' megszolt Olasz Királyság' hajdani Austriai Lombardiához tartozó tartományaiiban, ide értvén *Mantuát* és azokat a' *Pó* vize bal partjain lévő tartományokat is, mellyek

most a' *Velencei Cs. K. Közönséges Kormányozótól* nem függenek, a' maga meghatalmazott Biztosává nevezzen. —

„Ezen Felsőges Határozásnak és a' nekünk adatott hatalomnak ereje szerént, megerősítjük mi előrevalóképpen az eddig (a' Napoleon uralkodásának megszűnésétől fogva) fennállott Régeni Tanácsot, 's az abban való előlülést által vesszük. Hasonlóképpen megerősítjük a' magok hivataljokban a' Ministereket, az Ítélszékeket, és az egyéb nevezetű minden tisztikarokat; mind ezek a' fennálló rendeletekre nézve, és az előre el nem látott történetek eránt hozzánk intéztetendő folyamodásaikban az eleikbe szabott kötelességeknek lelkiismeret szerént eleget tenni tartoznak. Kinyilatkoztatjuk, hogy a' Senátusnak, Státustanátsnak, és Választó Gyűléseknek foglalatosságaik elvégződtek; 's megtiltunk az ezekhez tartozó személyeknek minden további öszszetsatolódást és öszszegyülekezést, melynek ezután semmi törvényes okok, vagy titulus fundamentomúl nem szolgálhatnak. Egyéberint hatalmat kaptunk annak kinyilatkoztatására, hogy ó Felsőge az a' czélzása, hogy a' maga atyai gondoskodásának és kegyelmességének munkait éppen olyan Felsőges Rendelések által juttassa-el ide a' mi Administratziónk alá bízott népekhez is, a' mellyek által ók, az ó Felsőge alatt lévő egyéb Státusoknak boldogságokban és szerentséjekben részesekké tette nek. *Majlandban* Máj. 20-dikán, 1814-eszt. —

„*Bellegarde*.

Victor Emanuel Sardiniai Király: a' maga fő városába Turinba Máj. 20-dikán megérkezett.

B é t s:

Egy Kabinéti Fels. írás szerént, melly a' Cs. K. Fő Udvari Mesterhez *Trautmandorf-Weinberg* ó Hertzegségéhez érkezett, ó Cs. K. Felsőge Május' 31-dikén Pá-

rishól vissza indúlni, és a' folyó Junius 13-dikán a' Schönbruni mulató kastélyba megérkezni szándékozott.

A' Párisi újság levelek szerint a' több szövetséges Monarchák, t. i. az Orosz Császár, és Pruszsus Király is, ezen a' napon szándékoztak oda hagyni Párist: a' Frantzia Király pedig ahoz készült, hogy akkor nyissa-ki közönséges pompával a' Törvényhozó Gyűlés' üléseit. — Május' 26-dikán az Austriai és Orosz Császár 's Pruszsus Király ó Felsegeknek meglátogatásokra volt a' Frantzia Király. Beszéllették ekkor, hogy ó Felsege a' Pünkösödöt megelőző napon, a' régi rendtartás szerint a' Szent Lélek' Rendjének néhány Rittereit szándékozott kinevezni. — A' Szövetséges két Monarcháknak (t. i. az Orosz Császárnak és Pruszsus Királynak) Angliába való általszállítatásokra kirendeltetett Anglus-hajós sereg, a' Clarencei Királyi Hertzeg' mint fő Admirális vezérlete alatt Május 19-dikén által indúlt vala a' Frantzia partokhoz: de vissza hívattatott, mind mondják azért, hogy a' Felseges útasok a' hónap' végéig elhalasztották az indúlást. Ez a' hajós sereg áll az *Inpregnable* nevű Lineahajóból, mellyre a' K. Princz a' maga zászlóját felszúrta, a' *Jáson* nevű Fregátból, és több apróbb hajókból.

A' múlt esztendő Septemberének végétől fogva a' folyó 1814-dik esztendő Februáriusának végéig ezek a' Generálisok és Stábális tisztek haltak-meg a' Cs. K. seregeknél: Penzióon lévő Fegyvertármester 's a' Mária Therésia' Rendje Rittere Báró Roos; Feldmarschal-Lajtnant 's a' Mária Therésia' Rendje Rittere Báró *Trautenberg*; Broodi várkomendans Generálmajor Báró *Bechard*; Penzióon lévő Generálmajorok: *Billenbergy*, *Secuzjacs* (Báró *Arsenius*), és *Szenásy*; Oberster *Stutterheim* a' Hessianhomburg gyalogjainál; Oberstlajt-

nant *Janusch* a' St. Julien 3-dik Batalionjánál; Penzióon lévő Oberstlajtnantok: *Carpani* és *Müller*, 's a' következő Májorok: *Goudau* (penzióon); *Herz* Weimári Komendáns; *Kruza* Schluchterni Komendáns; *Koch* a' Hessen-Homburg gyalogjainál. Gróf *Lichtenberg Wenzel* (kilépett volt); *Ospelt* (penzióon volt); *Pencz Mátyás* (penzióon volt mint titularis); *Schmelzern* és *Tunzler* (penzióon); *Basquecz* (penzióon volt mint titularis); *Wörtein* Wetzlári Komendáns.

Penzióra léptek: — Feldmarschallajtnantok, Gróf *Gyulay* Albert és *Murray-Mellumv* Albert; Oberster és G. Adjutáns Báró *Goldenfelsi Gollner* Gen. Májori titulussal; ez előtt már penzióon volt 's utóbb Frankfurti Komendánsá nevezett Oberster *Winiawsky*; — Obristlajtnantok: *Balbus* Erbachtól; *Boszmán* a' Lajos Fő Hertzeg Granadiros Batallionjától; *Mercutelly* a' Colloredó József Regementjétől, 's *Torry* a' 4-dik Artillerista Reg.től; — Majorok: *Cammerländer* a' Bianchyétől; *Frisch* a' Károly Fő Hertzeg gyalogjaitól; *Schneider* a' Reusz-Plauenétől; — végezetre Kapitány *Crahay* a' Konstantinus Nagy Hertzeg Vasasai közzül, Májori rangal és penzióval. —

Ugyan azon idő alatt ilyen előmenetek történtek a' Cs. Kir. seregeknél: — Generál Majorokká nevezettek: Oberster Gróf *Hardegg* a' Rich Dragonyosaitól; *Taxis* Oberster a' Ferdinand Koronaörökös Fő Hertzeg, és *Trenk* Oberster a' Gyulay Ferentz Reg.jeiknél; — Újabbau felvétettek a' szolgálatra Gróf *Kinszky* Károly, és penzióon lévő Gen. Májor *Mihanovich*, az utolsó a' Banátusban. —

Obersterekké tétettek: Oberstlajtnantok: Albert a' Schwartzenberg Uhlánusaitól, másodiknak a' Meerfeldéhez; *Cavalcabo* Baroni a' 3-dik Vadász Bataliontól; *Böhm* a' tábori szekeresektől; *Csarnoczgy* Gyulay Ignáztól; *Gavenda* a' Radeczky

Huszároktól; Báró *Gudenau* a Hohenlohe Dragonosaitól, a' ki eddig is Károly Fő Hertzeg mellett volt hivatalban, mint számfellett való Oberster tovább is megmaradt a' Fő Hertzegnél; *Mann* a' Ferdinandus Koronaörökös Fő Hertzeg Regimentjénél ugyan abban; *Mees* az első Arillerista Reg.től; *Mojanich* a' Bombardirozóktól a' 4-dik Artillerista Reg.nél; *Pencz* az Ausztriai Némét Légio' Huszár Reg.jétől; *Foradovszky* a' Würzburgi Fő és nagy Hertzeg Dragonosaitól a' Császár Ulánusoknál; *Salomon* a' Strauch Reg.jénél; *B. Szent-Iványi* a' Hessen Lomburgénál; Hertzeg *Windisgrätz* az Orcilly Könnyű Lovasaitól a' Constantinus Nagy Hertzeg Vasasainál; *Zarinsky* a' Meerfeld Ulánusaitól a' Würzburgi Nagy és Hertzeg Dragonosainál. — Penzióon lévő Oberster *Richter* (a' Ménus mellett lévő) Frankofurti Komendánsá neveztetett. Penzióon lévő Platz-Oberstlajtnant *Petit* Obersteri Rangaltiszteltetett meg. —

(Folytatása a' Toldalékban.)

Annak a' seregnek, a' melly Dantzkát ostromlotta, Nápolyi katonaságból álló osztálya, haza felé folytatván útját, a' mult Május 31-dik napján Bétsnek néhány külső városain útazott által. Szép emberekből áll, és szép magaalkalmaztatású sereg; mindenek figyelmetességgel szemlélték. A' most Bétsben Osztályos Generális szolgálatot tévő Feldmarschal-Lajtnánt *Kalnassy* úr előtt marschirozott-el ezen sereg a' Karinthiai kapun kívül, ki is ennek fogadására az itt lévő Komendáns Feldmarschaltól a' Würtembergi Hertzegtől küldtetett vala oda. El nem múlathatta a' tisztelt Feldmarschal-Lajtnánt úr, hogy a' sereg' vezére Brigadéros Generális *Gennaro* úr előtt kinyilatkoztassa, melly igen meg légyen ennek azóltától fogva való magaviseletével, a' miólta útját a' Cs. K. tartományokban folytatja, elégedve.

Utolsó Elegyes Dolgok.

Május 14-dikén néhány Frantzia hajók érkeztek-meg Angliába a' Plymouthi kikötőhelyhez, a' mellyek 1000 Anglus hadi foglyokat vittek haza, 's ugyan annyi Frantzia hadi foglyokat fognak onnét hazájokba vissza hozni. A' Frantzia országban találtató Anglus hadi foglyokat az Anglus levelek nem régen összeszámálgatván, azokat 19,000-nek találták; de e' nem is hasonlíthatik össze az Angliában lévő Frantzia foglyok számának nagyságával, kik már most mind haza küldetteinek tapatonként.

A' Frantzia Udvarhoz Párisba Lord *Wellington* nevezte az Anglus Udvar a' maga követéve.

Azt írják *Bonaparte* Jósefről az Anglus levelek, hogy Spanyol országból olly nagyon kergettetett volt a' Spanyoloktól, hogy szekereből kiugrani kéntelenítetett és úgy menekedett-meg. A' kergetők a' szekerét letartóztatták, 's negemotózáván (visgálván) egyéb drágaságokon kívül különös szépségű festett képekre találtak abban, mellyek sokat érnek. Mind ezek a' Lord *Wellington* feleségének küldtetettek volt ajándékba, a' ki ezeket megköszönvén, kihirdettette az újságokban, hogy ő már most ezeket tulajdonosainak vissza adja, melyre nézve jelentsek nála magokat.

Az Anglus újság leveleknek egy része nagyon dolgozni kezdett pennával egy időtől fogva az Északi Amerikai egyesült Státusok ellen, azt mondván, hogy mivel már most az egész Nagy Britanniai erődökiek eshetik ezen Státusoknak, tehát meg ne lékelljen vélek addig, míg meg nem alázza őket. Az Amerikaiak ellenben rélszekeről igen nagyon sürgetik a' megkellhetés munkáját, minden kereskedéssel tilalmat félbe szakasztottak, 's az Anglus portékáknak bévitettetését megtagadják, 's több e'félék.

Koppenhágából így írtak Május 12-dikén: — „Itt egyszerre háborús hírek terjedtek el, mellyeknek lehet is fudamentumok. Erősítik, hogy Svétzia a *Holsatziái* és *Schleswigi* Hertzegségekét kívánja zálogul, ha *Keresztély* Princz haladék nélkül bazaarulónak lenni ki nem hirdettetik, és a Dániai koronához való jus tőlle el nem vétetik. E' mellett az a' hír is szárnyal, hogy a' Sündi vámra nézve Angliával egyenlenségek ütötték volna ki magokat. Bizonyos az, hogy Párisból Kurírok érkeztek ide, kik az Északi környüállásokat illető leveleket hoztak. Továbbá azt is tudjuk, hogy a' Svétzai seregek Lübecknél sántókat kezdettek csinálni, 's talám Hamburgot is elfoglalják; 's a' Dánus seregek a' *Belten* túl összeseregelve megállapodnak, Regimentjeik telyes számra pótoltatnak, 's magazinumokat gyűjtenek. Bizonyos az, hogy égyetnemértések forognak fenn, 's az ellenségeskedéseknek elkezdődések nem lehetetlen. Svétzia attól félhet, hogy Norvégiából beüt oda 60,000 ember. Azonközben az is bizonyos más felől, hogy a' Szövetséges Fejedetnek nem jó szívvél nézik az új hadakozásnak kiütését, 's nevezetesen ő Felsege az Austriai Császár megígérte a' maga ez ellen való hathatós közbenlárását. Nem soká kinyilatkoznak mindenek.

Hamburg. — A' nem valóságosodott meg, hogy az *Eckmühli* Hertzeg innét, mint főgoly, Párisba küldetett volna. Még a' leg újabb tudósításoknak megindulásokkor is szdbadságban volt Hamburgban, de leg kisebb hivatal vagy közönséges foglatoskodás nélkül.

Straszburg. — Az itt uralkodó egyenlenségekre és az itt általutazó szövetséges seregek ellen elkövetett méltatlanságok-

ra nézve, jónak találta a' Straszburgi Polgármester ilyen Proklamáziót kihirdettetni: —

„A' betsület és igasság kívánnák, hogy a' nállunk megjelenő idegenek barátságos indulattal fogadtassanak. Hozzá kell a' Szövetséges tisztekre nézve ezen érzékenséghoz adnunk a' haládatosságot is; mivelhogy az ő Ármádáiknak fontos segedelme szabadította meg Frantzia országot attól az elnyomattatástól, melly alatt ily sokáig sohajtózt. A' jó polgárok ebben egyetértének véllem: a' rossz gondolkodásúak ellenben megbántani mérészeltek a' Szövetséges tisztek között némelyeket, kik városunkat meglátogatták. Ezek kétségkívül olyan emberek által ingereltettek fel, kiknek mesterkedéseik nem fognak előttünk titokban maradni. Meghívunk minden jó polgárokat, hogy ne tsak magok viseltesse nek tisztelettel az ide jövő szövetséges tisztekhez, hanem mind azokat az embereket, kik az ezekhez a' tisztekhez tartozó betsület regulát által hágják, a' Politziánál azonnal jelentsek bé. A' Politziái Előljáróknak különösen meghagyatik, hogy mind azokat, kik ezen rendeléseket által hágják, fogassa el.“

Breisgau. — Május 26-dikán megérkezett ide Freiburgba *Hecht* Cs. K. Feldmarschal-Lajtnant úr, 's a' Klenau és Rosenbergekönnyű Lovasaikkal 's a' Ferdinand Huszárokkal. Hasonlóképen érkeztek ugyan ide 27, 28, 29-dikben külömbkülömb Cs. K. Regimentekből álló osztályok.

A' *Schafhauseni* újság írja, hogy azok a' Frantzia országból jövő leirhatatlan sokaságú seregek, mellyek ott néhány napok alatt által útaztak, mint hallik, mind parantsolatot kaptak, hogy a' *Mengeni* környéken aljanak meg, a' hol lógerbe szállnak.

Junius 4-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 206 1/4 forintot Várbíztelvényben. — Egy Császár aranyért 9 f. tot és 25 krt.